КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

Народній часопис для Ґенерал-Ґубернаторства

Ч. 71. Краків, 31. липня 1940. Рік I.

„Krakauer Nachrichten"
Ukrainische Volkszeitung
für das
General-Gouvernement

Adresse der Redaktion:
„Krakauer Nachrichten"
Krakau, Orzeszkowagasse 7. II
Fernsprecher 104-81.

Adresse der Administration:
Krakau, Karmeliterstrass 34 II.
Fernsprecher 230-39

30 сот.

ПЕРЕДПЛАТА
в краю і закордоном:
місячно 3 зол. 50 сот.
чвертьрічно 10 зол. 50 сот.
піврічно 20 золотих
річно 40 золотих
Курс 1 нім. марки 2 зол.
Адреса Редакції: Краків, Ожешкової 7, тел. 104.81
Адреса: Адміністр. Краків, Кармелітська 34, тел. 230-39
Дирекції: ч. тел. 137-42

ВИХОДИТЬ В ПОНЕДІЛОК, СЕРЕДУ І ПЯТНИЦЮ

Велитенські втрати Анґлії на морі

ЗА ДВА ДНІ ЗАТОПЛЕНО ПОНАД 163.000 ВОРОЖОГО ТОНАЖУ. — ЗІСТРІЛЕНО 32 АНҐЛІЙСЬКІ ЛІТАКИ.

Берлін, 28. 7. Начальна команда німецької армії повідомляє, що німецьке летунство атакувало в Англії летунські майдани й радіеві уладження в Дувр. Над каналом Ля Манш німецькі літаки добули низку успіхів незважаючи на непривітню погоду. Конвой, що плив під сильною охороною, знищено. З 23-ох кораблів затоплено 11 торговельних на 43.000 тон містоти. Три кораблі загальної містоти 12.000 тон підпалено. Крім того підпалено один контрторпедовець, а один важко ушкоджено. На південь від острова Вайт затоплено корабель 8000 тон містоти. Отже впродовж одного дня затоплено 63.000 ворожого тонажу. У повітряних боях зістрілено 23. ворожі літаки. Німці втратили 9 літаків. Англійські літаки в ночі 26. липня ц. р. кружляли над північною і західною Німеччиною, але не спричинили ніякої шкоди.

Дня 27. 7. німецьке підводне судно затопило 6 ворожих озброєних торговельних кораблів 37.000 тон містоти. Друге підводне судно вспіло затопити 26.338 тонажу. — Знову ж інше судно затопило 4 кораблі — 32.000 тон містоти.

Літаки атакували військові обєкти в Анґлії і Шотляндії. Ворожі літаки не спричинили шкоди в західній Німеччині. Один ворожий літак зістрілено, а один німецький не вернувся.

ШВИДКОБІЖНІ СУДНА ЗАТОПИЛИ 34.000 ТОН.

Берлін, 29. 7. Недалеко Брайтон на полудневому побережжі Англії німецькі швидкобіжні судна затопили три ворожі англійські кораблі містотити: 10.000, 7.000 і 3.000 тон. Один озброєний торговельний корабель містоти 2.000 тон підпалено. Крім того затоплено ще один ворожий торговельний корабель містоти 10.000 тон так, що загальні втрати ворога зросли до 34.500 тон. Негайна протиакція ворога залишилася без успіху і німецькі швидкобіжні судна вернулися неушкоджені до своїх баз.

ЗА ДВА ДНІ ЗАТОПЛЕНО ПОНАД 163.000 ТОН І 5 КОНТРТОРПЕДОВЦІВ.

Берлін, 29. 7. Начальна команда німецької армії подає: Німецький підводний човен затопив у короткому часі 5 великих озброєних кораблів з анґлійського сильно береженого конвою, містоти 48.000 тон, у тому один допоміжний кружляк містоти 18.000 тон. Конвой розпорошено. Крім того той самий підводний човен сторпедував британський корабель містоти 6.000 тон.

Незважаючи на некорисні атмосферичні умовини німецьке летунство затопило в каналі Ля Манш і біля східнього побережжя Англії один допоміжний корабель містоти 7.000 тон, два контрторпедовці та один торговельний корабель містоти 5.000 тон. Крім того німецькі літаки ушкодили бомбами один контрторпедовець і два торговельні кораблі так, що слід сподіватися їхньої втрати. Далі німецькі літаки збомбардували пристань у Свансі і багато летовищ у Корнвалії. Над каналом Ля Манш зістрілено 5 британійських літаків, два німецькі літаки загинули.

Начальна команда німецької армії подає: Німецькі підводні човна осягнули поважні успіхи. І так один підводний човен затопив 6 озброєних торговельних кораблів містоти 33.700 тон, другий підводний човен затопив англійський контрторпедовець »Гвайтвінд« ,а третій човен сторпедував британський торговельний корабель »Самбре« містоти 5.260 тон і розігнав цілий транспорт, що плив під конвоєм. Підчас атаки німецьких швидкобіжних моторівок на англійські полудневі побережжя, затоплено — як уже згадано — 4 ворожі торговельні кораблі містоти 32.000 тон, і підпалено черговий торговельний корабель містоти 2.000 тон.

Незважаючи на погані атмосферичні умовини німецьке летунство відбувало стежні лети аж до Шотляндських островів і над цілим східнім побережжям Шкотії та Англії. Німецькі бомбовози заатакували пристані у Кардіф, Ейбертю та Істінґ, де вибухли пожежі. Далі збомбардовано вузлову залізничу стацію Тембідж-Вель і великі маґазини погінних матеріялів у Теймсгавен. Один британійський літак зістрілила протилетунська артилерія, три зістрілено в повітряних боях. Один німецький літак упав підчас повітряних боїв над каналом Ля Манш, другий загинув.

В день св. Володимира

Краків, 28. липня 1940.

День св. Володимира повинен бути у нас найбільшим щорічним святом. Це св. Володимир той основоположник соборности, творець імперії, могутній володар, що пересунув далеко на схід, захід і полудне кордони, обеднав усі племена.

Та вперш у чергу Він хресний батько народу. Христіянство у тих часах було не лише позолотою неохайного поганства, а було заразом великим реформаційним змаганням для знівелювання племінности. Це була й духова гать перед влізливістю азійщини, що намагалась проглитнути соняшний полудневий - захід, затопити його у морі тьми та дикунства.

І це мав на увазі Великий Володимир, промощуючи шляхи туди, де було найбільше тієї правди й сонця. Він увійшов у тісні звязки з Царгородом, одружився з візантійською царівною, прийняв христіянство, щоб додати своїй державі не лише блеску, але й найти цю вічну правду як протиставлення забріханій облуді.

Опершись на кровних і культурних звязках з полуднем, Царгородом, св. Володимир переводив свої задуми і на заході. Мечем вирубував кордони, силою як не вдалось по доброму змушував неслухняні племена покоритись, приєднатись, злитись в одну цілість — в один народ і одну державу. Те, що започаткувала княгиня св. Ольга, завершив Її внук, бо Він одідичив по ній політичний хист, а по батькові Святославові, лицарську мужність. Це ті дві великі цінності, яких до Нього не мав ніодин із князів, а по Ньому лише — творець Козацької Держави, Богдан Хмельницький.

Західні землі, ця країна дулібів, т. зв. Червенські Городи, між Бугом та Вислою, ці племена хорватів, пізніша Галичина, що сягала по джерела Дунайця, не лише завершили соборність держави Володимира, але й створили нову опору на заході — базу, що опісля цілі віки бувала тим резервуаром у хвилині катастроф, тим захистом для зацілілих сил і культурних надбань, що лише тут могли зберігатись перед навалою сходу, що була прокляттям незавидної долі та ніколи не переводилась. Бо як не печеніги, то якісь половці, як не половці, то татари — і так у нескінченість.

А коли вже море занесло все намулом там на заході залишались острови, з яких згодом відпливали знову на захід ці збережені цілющі сили, просякаючи як промінчики сонця в темряву. Так було і за княжих часів, за Данила і за козацької доби. З відсіля після татарського лихоліття йшли на »культурні уходи« ці учені полководці та почерез Острожську академію несли світло волі, правди, й науки на винищені пустарі, що заселювались на ново.

І довгий реєстр їх, тих Плетенецьких, Смотрицьких, Сагайдачних та ін. І Хмельницький учився тут у Ярославі і Мазепа прийшов відси зі заходу й уже в нових часах холмщанин, Ґрушевський. Західні землі мали все велику вагу і ніколи їхня місія не кінчилась. Саме ці землі закріпив св. Володимир, залишаючи святу традицію і святий знак свій — *Тризуб.*

Бомбардування Мальти

Рим, 27. 7. Начальна команда італійської армії повідомляє, що італійські літаки бомбардували укріплення Мальти. У Північній Африці зістрілено підчас повітряних боїв ворожий літак.

Агенція Стефані повідомляє, що Гайфа була знову бомбардована. Внаслідок бомб спалахнула пожежа в нафтових шибах. Одночасно італійська команда подає, що італійські літаки бомбардували військові обєкти в Гібральтарі. Всі італійські літаки вернулися на свої місця. У Східній Африці ворог потерпів великі втрати.

Агенція »Стефані« повідомляє, що минулої ночі італійське летунство знову бомбардувало морські бази на Мальті. Крім літака типу »Глюкестер«, зістрілено в північній Африці другий ворожий літак того ж типу.

МОРСЬКА БАЗА В АЛЕКСАНДРІЇ ЗБОМБАРДОВАНА.

Рим, 29. 7. Начальна команда італійської армії повідомляє, що **морська база в Александрії збомбардована.** У північній Африці, по другому боці Киренаїки, італійці добули 4 панцирні вози, а 6 інших важко ушкодили. Крім того схоплено анґлійців у полон, між ними команданта відділу. На кордоні італійської Африки в Бумбаре, відбито ворожий наступ.

—o—

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПЕРЕДПЛАТНИКІВ В ҐУБЕРНІЇ, НІМЕЧЧИНІ І ПРОТЕКТОРАТІ

До сьогоднішнього числа долучуємо поштові чеки якими просимо відновити передплату за »Краківські Вісті« на місяць серпень.

В Ґубернії посилається гроші нашими чеками або звичайними переказами. В Німеччині чеками »УНО«, а в Протектораті чеками »Пробоєм«.

Всіх передплатників просимо писати читкі і докладні адреси, а також зазначувати на кожнім чекові на що призначена посилка.

Адміністрація »Українського Видавництва«.

Велика акція держав осі

Рим, 9. 7. — Плянові й успішні наступи італійського летунства на оборонні обєкти на Середземному Морю є в тісному причиновому звязку з акцією німецького летунства в Анґлії і з дипломатичною діяльністю держав осі на Балкані. Відвідини політиків балканських держав у Зальцбурзі і в Римі, програмова промова мін. Функа про новий господарський лад в Европі — це все перші фактичні почини перебудови Европи.

Італійська преса відмічує, що спільна німецько-італійська військова і політична співпраця увінчається успіхом. Війна проти Анґлії — це нищення її провідної ролі, а дипломатична акція — це будова нового політичного ладу, знову ж господарська має на меті створити нову систему европейської господарки. Балканські держави співпрацюють уже з державами осі. Отже ці держави заведуть і закріплять новий політичний і господарський лад в Европі.

—o—

Румунські міністри в Гітлєра

Зальцбурґ, 27. 7. В пятницю 26, ц. м. передполуднем приїхав до Зальцбурга прем. Джіґурту і міністр закордонних справ Мануїлеску. На двірці привитав їх мін. Рібентроп з представниками державної і військової влади. По привитанні румунські гості перейшли з мін. Рібентропом перед почесною сотнею і відїхали до готелю »Естерайхішес Гоф«. Зчерги румунські гості поїхали до замку Фушль, де відбули нараду з мін. Рібентропом. **Пополудні приняв румунських гостей Фірер у приявности мін. Рібентропа. Крім того при обговорюванні господарських взаємин між Німеччиною та Румунією був присутний румунський посол в Берліні Ромальо і німецький посол у Букарешті Фабрицій.** В год. 7,30 вечором румунські міністри відїхали до Риму. Населення Зальцбурґу приймало румунських гостей оваційно.

РОЗМОВА З МІН. ЧЯНОМ.

Рим, 28. 7. У суботу передполуднем прибули до Риму румунський премієр Джіґурту і мін. закордонних справ Мануїлеску. На залізничному двірці привитав румунських державних мужів італійський міністр закордонних справ ґр. Чяно і багато визначних політиків, представників армії, партії, то що. Румунський посол у Римі виїхав на стрічу премієра Джіґурту й мін. Мануїлеска на кордон Італії і звідти приїхав із ними до Риму. Ґр. Чяно привітав гостей дуже сердечно. Опісля вони перейшли перед почесною сотнею і удалися до готелю, де замешкали. Негайно потім прем. Джіґурту і мін. Мануїлеску відвідали в Паляццо Чіґі мін. Чяна. На честь румунських гостей видав ґр. Чяно снідання.

ВІДВІДИНИ РУМУНСЬКИХ МУЖІВ У МУСОЛІНІЯ.

Рим, 29. 7. Румунський премієр Джіґурту і міністр закордонних справ Мануїлеску відвідали в Римі шефа італійського уряду Мусолінія. Підчас авдієнції у »Паляццо Венеція« був приявний міністр закордонних справ ґр. Чяно.

—o—

ПЕРЕД ЗІРВАННЯМ АНҐЛІЙСЬКО-РУМУНСЬКИХ ВЗАЄМИН.

Штокгольм, 27. 7. Політичні події на Балкані викликали велике затривоження в Льондоні. Одночасно з вісткою про візиту румунських міністрів у Німеччині надійшла до Льондону вістка про відкликання румунського посла в Льондоні Тіля та призначення його наступником Стоїки. Крім того з Букарешту надійшла вістка, що румунський уряд зареквірував одне з більших анґлійських нафтових товариств за нарушення постанов нового нафтового закону. Тому льондонський кореспондент »Афтонблядет« повідомляє, що слід сподіватися недалекого зірвання анґлійсько-румунських дипломатичних взаємин. Міродатні кола в Льондоні ні не заперечують ні не потверджують цих поголосок. Зате анґлійська преса не скриває свого невдоволення супроти Румунії за зміну політичного курсу і пише, що Румунія вже втрачена для Анґлії.

АНҐЛІЙСЬКА КОРОЛІВСЬКА РІДНЯ ГОТОВА ДО ВІДІЗДУ.

Міляно, 29. 7. Часопис »Газетта дель Пополо« помістив вістку про те, що анґлійська королівська рідня вже приготовилася до відїзду з Льондону до Канади. — Кружляють поголоски, що діти короля вже прибули до Канади й замешкали в Монтреалю.

ФРАНЦУСЬКА ВІДПЛАТА ЧЕРЧІЛЕВІ.

Женева, 29. 7. Французьке радіо повідомляє, що анґлійський уряд рішив заблокувати все майно французьких громадян в Анґлії. У відповідь французький уряд проголосив спеціяльний обіжник у справі заблокування майна анґлійських громадян у Франції.

—o—

НАСЕЛЕННЯ ПОКИДАЄ ҐІБРАЛЬТАР

Підчас останнього бомбардування Ґібральтару в пятницю 26. ц. м. в ночі скинено там поверх 20 бомб поблизу укріплення. Ушкоджено радіовисильню, улаштування пристані і летунський майдан. Вбито 4 особи, а 30 ранено. Цивільне населення дуже затривожене й покидає місто.

—o—

ЗАБОРОНА ВИХОДИТИ З ПОМЕШКАННЯ В АНҐЛІЇ

Лісбона, 29. 7. З остраху перед німецькими налетами анґлійський уряд проголосив заборону населенню покидати помешкання в полудневій і східній Анґлії. Отже не вільно виходити з помешкань годину після заходу сонця — аж до години після сходу сонця.

Німецько-болгарська приязнь

Зальцбурґ, 28. 7. У суботу пополудні приняв Гітлер на авдієнції болгарського прем. Фільова і мін. закордонних справ Попова. У часі розмови був приявний болгарський посол у Берліні, Драґанов, і німецький посол у Софії фон Ріхтгофен. Розмова велася у сердечному дусі, підкреслюючи тривку й незмінну приязнь, що панує між Німеччиною і Болгарією від світової війни.

В суботу вечором відїхали згадані державні мужі до Болгарії. Мін. Рібентроп супроводив їх на залізничний двірець у Зальцбурзі й попращав гостей дуже сердечно.

Підчас побуту болгарських державних мужів у Зальцбурзі мін. Рібентроп приймав їх сніданням на замку в Фушль. Населення витало болгарських політиків дуже щиро.

СЛОВАЦЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ТІСО І ПРЕМІЄР ТУКА У ЗАЛЬЦБУРЗІ

На запрошення німецького уряду прибули в суботу до Зальцбурґу президент Словаччини Тісо, прем. д-р Тука і Шаньо Мах. **Канц. Гітлер приняв на авдієнції през. Тіса, прем. Туку і Шаня Маха в приявї мін. Рібентропа.** Розмова торкалася приязних взаємин, що панують між Німеччиною і Словаччиною.

Вечером того ж дня словацькі гості відїхали спеціяльним поїздом зі Зальцбурга.

ПОДРОБИЦІ БОМБАРДУВАННЯ ГАЙФИ

Агенція »Стефані« подає, що в наслідок бомбардування Гайфи спалахнула полумям одна нафтова рафінерія. Пожежа була така велика, що з трудом вдалося вгасити. Згоріло багато погінних матеріялів.

ЗМІНА АДРЕСИ.

Просимо всіх передплатників, які змінюють свої адреси, подати нам конечно попередню адресу. Інакше зміни не можемо зробити.

Адміністрація »КРАКІВСЬКИХ ВІСТЕЙ«

Румунія на переломі

Зпоміж останніх подій виринає на перше місце справа Румунії. Одні вважають цю справу вже остаточно поладнаною, інші добачують початок великих змін у цій частині Европи. Одначе поминаючи більше чи менше поширені і більше чи менше правдиві поголоски варто б проаналізувати цю справу.

Отже виринає передусім питання, як вплине відступлення Басарабії й північної Буковини на внутрішню стабілізацію Румунії та на її відношення до інших держав. З подій в останньом часі румунський уряд вже витягнув деякі висновки. Внутрі країни вперший гін до консолідації, причому до голосу прийшла передусім правиця. Закордонну політику Румунії характеризує найкраще заява нового румунського уряду: „В закордонно-політичній площині уряд буде вести політику щирого приступлення до системи, що її створила вісь Берлін — Рим і то не тільки як вияв політичного реалізму, але як льогічний наслідок політичної й світоглядової концепції її членів, що є покликаними репрезентантами національних почувань". Ця заява підтверджує факт, що на арені дипльоматичної й господарської боротьби в Румунії, Німеччина вийшла переможцем.

Вже після приступлення до війни Італії Румунія стала перед необхідністю перестановити своє господарське життя і влаштувати його без західніх держав. Війна на Середземному Морі замкнула румунським товарам дорогу на захід, а товарам зі заходу дорогу до Румунії. Заки Румунія ще вспіла збагнути всі наслідки того факту прийшло заломання Франції, що одночасно підважило справу французьких капіталів у Румунії. Крім того резиґнація Румунії з анґлійських гарантійних обіцянок у звязку зі совітським ультиматом спаралізувала одночасно цілу анґлійську діяльність в Румунії.

І якщо тепер Румунія недвозначно орієнтується на Німеччину, то це без сумніву наслідок не тільки внутрішних перемін, але й наслідок довголітніх, свідомих німецьких заходів у справі приєднання Румунії. В кожному випадку Німеччина має ту перевагу, що — як це висловив американець Джон де Вільде у своїй брошурі: „Боротьба за Балкан" з грудня 1939 р. — „може південно-східнім европейським державам оферувати такий ринок збуту, якого вони ніде інде не можуть найти". Але Німеччина має там теж давню і випробувану традицію. І так Німеччина, поширюючи свій ринок для румунських товарів, давала Румунії змогу закупити відповідні промислові машини, необхідні для індустріялізації краю, зате Франція й Англія обмежувалися тільки до того, що використовували свою фінансову перевагу та намагалися стати якнайсильнішою ногою в Румунії. Ще в 1938 р. на південно-східні держави припадало тільки 1,51% анґлійського експорту й Англія сама прийняла тільки 1,22% їхнього вивозу, тоді як Німеччина в тому самому році взяла 46,6% експорту з південно-східних країв, а її участь в їхньому привозі сягає 45,9%. В тому саме засаднича різниця між Німеччиною і західніми державами та одночасно слабість анґлійсько-французьких позицій на Балкані. Вони почали цікавитись Румунією під господарським оглядом щойно тоді, як потребували її підтримки. Анґлія творила всі свої підприємства в Румунії лише тому, щоб шкодити Німеччині без огляду на те, що це може пошкодити рівночасно й самій Румунії. До того Англія всіми силами намагалась витворити в цій частині Европи неспокій тоді, як Німеччина була найбільше зацікавлена стабілізацією відносин у Румунії.

Останні події не тільки що не перешкодили в стабілізації внутрішніх відносин Румунії, але навпаки, її приспішили і зміцнили. Внутрішні переміни в Румунії під духовим оглядом теж дуже важливі. Тому положення для Румунії тепер зовсім просте, хоча ще недавно було дуже складне. Нині Румунія звільнена від фінансової залежности та від натиску, що на неї робили західні держави. Відступлення Басарабії та північної Буковини — остаточно й раз на все усуває вічний фактор непевности.

В майбутности Німеччина може стати для Румунії ще необхіднішим партнером як то було досі й то не тільки під господарським, але під цим оглядом передусім. Основою для господарського обороту — теж і в змінених умовинах — це торговельний договір з березня 1939 р. Він передбачував між іншим тісну співпрацю німецького й румунського сільського господарства, при чому брав під увагу не тільки поширення німецько-румунської товарової виміни, але теж і розбудову та удосконалення при допомозі німецьких технічних засобів та фахових сил румунського сільського господарства. Договір передбачував м. і. німецьку співпрацю в пляновій розбудові румунської промисловости, в перестановленні румунського сільського господарства, що досі обмежувалось тільки до управи збіжжя, розбудову румунської комунікації та співпрацю в раціональному використанні румунських земних скарбів. Нині уряд Румунії має до своєї розпорядимости величезну частину продукційної надвишки, призначену на експорт, яку досі продавали за-

ДО ВСІХ ВП. КНИГАРЕНЬ І ПРОДАВЦІВ ЧАСОПИСІВ »УКРАЇНСЬКОГО ВИДАВНИЦТВА«.

При кінці місяця червня ц. р. вислали ми всім Книгарням і Продавцям наших часописів відповідні вказівки про продажу часописів та умови до підпису. Крім цього вислали рахунки по кінець червня, які просили вирівнати найдалі до 5. липня. Опісля на прохання деяких Вп. Книгарень ми продовжили речинець **остаточно до 20. липня.** До того часу всі Книгарні і Продавці мали:

1) **Надіслати підписану умову купна-продажі книжок та часописів Видавництва.**
2) **Надіслати всі непродані примірники по кінець червня.**
3) **Вирівнати рахунки за всі наші часописі в цілости.**

20. липня минув. Більшість сповнила всі повищі наші слушні домагання. **Деякі Книгарні та Продавці навіть не відозвались або лише частинно сповнили наші доручення.** Беруть дялі часописи і за них не хотять розрахуватись.

Тому ще раз і то в останнє закликаємо їх вирівнати негайно рахунки, згідно з умовою — інакше здержимо висилку часопису, а прізвища тих усіх проголосимо в часописі, щоб наші Громадяни знали з якої причини не буде в даній місцевості наших часописів. Крім цього за вирівнання рахунків будемо впоминатися іншою дорогою.

Дирекція
»УКРАЇНСЬКОГО ВИДАВНИЦТВА« В КРАКОВІ.

Відновлення Холмського Собору

Ціла Холмщина, а з нею вся українська суспільність у Ген. Ґубернаторстві звернула очі на Холмську Гірку.

Зацікавлення громадян, а ще в більшій мірі зацікавлення мистців-пластиків, та архитектів справою відновлення Холмського Собору зростає з кожним днем.

Завдання велике та історично-відповідальне. Дешевими, короткозорими півсередниками, ніяк його виконати не всилі. Комітет Відновлення Собору несе на собі цей тягар у виїмково важких умовинах. Тому Український Мистецький Гурток „Спокій" уважає за свій обовязок подати декілька своїх скромних завваг на тему задуманої праці в Соборі. Уваги ці незайві, бо замалий досвід чи поспіх тимбільше в нинішних часах у підході до таких історично-відповідальних, мистецьких завдань — може спричинити великі труднощі, а то й шкоду на майбутнє.

Можуть трапитись випадки, що деякі мистці моглиб добачувати в таких мистецьких завданнях передусім джерело заробітку, недоцінюючи величезної історичної відповідальности, яку беруть на себе.

Зауваги ці звужуємо покищо лише до реалізації мистецьких завдань, звязаних з упорядкуванням середини Собору та цілої Гори. Упорядкування це повинно йти в певній льогічній черзі, беручи під увагу: 1) практичні конечности літургічного характеру; 2) технічні можливости; 3) журбу за найвищий мистецький рівень реалізованих завдань, згідних з цілістю архітектури Собору, а також із традиціями великого минулого Українського Мистецтва.

Це той кістяк, на якому можна буде оформлювати цілу роботу. Та в ніякому разі не треба виходити поза ці рямці. Від початку треба собі освідомити, що лише по солідній вступній підготові можна з цілою обережністю приступати до ядра справи, не пробуючи навіть творити якісь провізоричні, тимчасові, починання, бо ані повага місця ,ані високий діяпазон почувань українського громадянства, ані актуальні видатки фінансові, а найважніше — огляди естетичної натури не моглиб оправдати таких спроб.

Коли йде про упорядкування середини Собору ,то треба прийняти в першу чергу на увагу, що вона складається з цілого ряду окремих завдань, що сполучені разом, створилиби одність та цілість, де все зливалось би у величавий акорд з цілою архітектурою середини храму.

Було б технічною неможливістю всі ці завдання виконувати зразу, а декілька з них, бо це моглоб привести до усяких складностей. Тут конечна вимога: начеркнути порядок, намітити чергу як саме і з чого починати.

Виходить, що першою з черги була б справа іконостасу. Іконостас конечний не лише з літурґічних оглядів, але й архитектонічних. Щойно викінчивши іконостас, можнаб було починати поліхромію середини Собору, а згодом і цілу обстанову як церковні хоругви, панікадила, свічники, ручні хрести, ризи, оправи до евангелії, плащаниці, лавки т. ін. не забуваючи притому й оформлення камяної долівки храму, що мусить знайти свій вираз у полученні із цілістю сердини Собору.

Ще одну важну справу треба мати на увазі — що в самому соборі, перед виконанням тих праць, можуть бути певні моменти в архитектурі, які прийшлося би упорядкувати та докладно провірити, щоб цілість під архитектурно - мистецьким оглядом не мала в собі дисонансів, незгідних з традиціями українського церковного будівництва. Тому, на нашу думку, обовязково треба скласти окрему архитектурно-мистецьку комісію з досвідчених архитектів та мистців декораторів, що практично й тереотично обзнайомлені з українською церковною архитектурою, що мають глибоке знання стилів та розуміння традиції українського церковного будівництва і така комісія малаб за завдання докладно та всесторонно провірити, чи середина Собору

кордонні підприємства, що працювали в Румунії. Крім того більшість закордонного капіталу — голяндського, бельгійського, французького та англійського — вже відпала! Румунія мусить, або ці закордонні акції »викупити«, або ці акційні товариства тепер знаціоналізувати. Ця проблема особливо пекуча в нафтовій промисловости, що до 90% була в руках закордонного капіталу. В цій ділянці румунський уряд вже від кількох місяців робив досить радикальні зміни, що тепер завершилися просто викиненням з Румунії кількадесять англійських підприємців та інжинірів. Це найкраща познака, що вже в найближчому часі Румунія буде сама неподільним паном своїх нафтових теренів, що досі переходили з рук до рук і що з ними звязували багато всяких камбінацій. Отже останні події зовели тільки до концентрації всіх сил у Румунії. А що Румунія в цій ситуації зайняла саме таке становище, як це виходить з проклямації уряду, це вже в Европі не є ніякою несподіванкою, бо нині вже майже у всіх краях Европи з Францією включно, відбувається велика, не тільки господарська, але передусім духово-світоглядова переміна, що під її знаком повстане напевно і новий порядок в Европі.

——o——

З голосів преси.

„Несвоєчасно"

У »Берлінер Берзен-Цайтунг« з 24. липня знайшлась під повищим наголовком на першому місці статейка з гострою атакою на шведську пресу та взагалі на Швецію за поширювання відомостей про здогадне погіршення німецько-російських взаємин. Читаємо там буквально:

»До тих, які все, що торкається відношення Німеччини до Сов. Союзу, сприймають дещо поволіше, належать видно також деякі шведські ґазети, як „Соціялдемократен" і „Нія Даґліт Алеґанда". З точністю, яка напевне не лежить в інтересі самої Швеції, обмірковують вони питання, чи німецько-російські взаємини є вільні від недовіря та майбутніх комплікацій, і заперечують те писання, хоч промова Фірера давала на це ясну відповідь. Воно подабає на те, неначе виключення суперництва та недовіря між двома великими державами викликує в них жаль, що через те Швеція втратила можливість вести дальше ту свою політику балянсування, на якій спірала досі свою закордонно-політичну екзистенцію також у відношенні до інших великодержав. Відчувалось уже при підписуванні німецько-совітської умови з минулорічного серпня, як деякі шведські уми були потрясені думкою, що тепер прийдеться Швеції виразніше окреслити свою поставу також супроти Німеччини, Що правда, тоді вони мали ще оправдання, що на заході є дві великодержави, які також грають свої ролі у складній системі рівноваги шведської закордонної політики: Франція і Анґлія. Сьогодні, коли зброя промовила вже такою ясною і остаточною мовою, повинно бути й для шведських крамарів неважко — погодитися з фактами та поцікавитися питанням, яке місце Швеція гадає зайняти у новій Европі. Замість того шведські часописи намагаються сіяти недовіря між Німеччиною та Сов. Союзом, отже провадити ту саму забаву, що її вже покинула Анґлія, як безнадійну, та в якій Анґлія потерпіла стільки невдач. Та поведінка шведської преси посеред хуртовини великих европейських подій робить враження, немов вона вважає, що ніщо для шведських ґазет не змінилося та що вони можуть в імя свободи преси пхати свої пальці у закордонно-політичні справи та без шкоди для власного краю займатися дуже односторонньою і несвоєчасною критикою. Саме щодо німецько-російських відносин, то невідомо, яку користь мала би Швеція з напруження між отими двома великодержавами. Чим ясніші й остаточніші взаємини між ними, тим певніша також позиція Швеції у новому европейському ладі. Доля численних малих держав, які чіплялися закордонно-політичного напруження між великими державами та жили з так званої рівноваги сил, повинна також у Швеції замкнути рот тим, які досі були кепськими дорадниками. Становище „ануж" тих повільно думаючих голов нікому ще не принесло користи, бо воно не всилі змінити тих подій, які визначують також екзистенцію Швеції«.

Кінець Міжнародного Бюра Праці у Женеві

Передова стаття »Франкфуртер Цайтунг« з 25. ц. м. займається проблемою міжнародньої соціяльної політики у звязку з ліквідацією Міжнародного Бюра Праці, що істнувало у Женеві, покликане до життя разом з установою Ліґи Націй. Автор звертає увагу, що правду казали слова, вписані у вступі до XIII. ст. версайського договору: „Тому, що Ліґа Націй має на меті встановити мир у світі, а такий мир може спиратися тільки на ґрунті соціяльної справедливости..." Далі казалося про людську нужду, нерівність у розподілі дібр та соціяльну ворожнечу, як причини неспокою у світі. Коли б із цих безперечних правд, що їх теоретично признавали самі переможці у Версалі, вони доходили і до практичних висновків, то можна б було справді врятувати світовий мир. Тимчасом тепер, підчас чергової війни, останній директор того Бюра, американець Вайнант, рішив з кількома найвищими урядовцями переїхати до Вашинґтону та розпустити всіх інших урядовців. „У Вашинґтоні зібралась після світової війни перша міжнародня конференція праці, там теж тепер мають видно знайти свою могилу надії, що вязались з міжнародною орґанізацією праці".

З тією женевською установою (читаємо далі) співпрацювало більше держав та охотніше ніж з політичною Ліґою Націй. Німеччина належала до Бюра Праці, ще поки не належала до Ліґи, належала туди й Японія вже після того, як виступила з Ліґи, також Злучені Держави співпрацювали там, хоч трималися від Ліґи Націй здалека. Але та установа була „всередині хвора".

»...Вже сам її звязок з версайським диктатом мусів впливати на неї паралізуюче. Коли як передумову мира приймали люди встановлення справжньої соціяльної справедливости, то орґанізація, яка мала служити тому мирові, не повинна була одночасно служити засаді поділу великих народів на тих, що мали все, і тих, що не мали нічого. В останніх роках можна було чути міркування на цю тему також на засіданнях Бюра Праці, як доказ назріваючого зрозуміння, що така ситуація не може втриматись. Однак ті голоси були відокремлені та не могли рахувати на те, щоб їх слухали, бо та установа стала вже давно осередком ідеольоґій, які ворожо ставились до молодих авторитарних держав«.

Женевське Бюро Праці у самій своїй конструкції мало фатальні помилкові риси. Воно брало передусім під увагу боротьбу кляс. На засідання Бюра його члени-держави висилали делеґації, які складалися з двох представників уряду та по одному представникові працедавців і робітників. Представники урядів ставали по стороні одних або других, залежно від укладу внутрішньо-політичних сил у даному часі. Таким робом Міжнародне Бюро Праці ставало часто трибуною пропаґандистичних промов і вимог. Дальше, у тій установі мало рахувалися з реальними можливостями ріжних окремих держав та намагалися всім накидати однакові норми, без огляду на господарський рівень та життєву стопу одних і других. Бюро Праці хотіло теж переводити соціяльні реформи у такому темпі, яке було зовсім нереальне, напр. у скорочуванні годин праці.

„Співпраця великих і малих держав у нових формах господарської взаємної залежности могла напевне принести й на соціяльному терені більше користи, ніж сама лише соціяльно-політична пропаґанда, яка виходила з Женеви". Останні женевські звіти признавали, що Німеччина й поза женевською орґанізацією виказувала щораз більші осяги в ділянці соціяльної політики. Найбільше джерело невдачі заходів Міжнародного Бюра Праці бачить автор в ідеольоґії, яка виходила з формалістичного розуміння суверенности і тому ділила Европу і світ на велику скількість маленьких, зарозумілих держав, які не могли придумати ані якоїсь одної штучної порядкуючої засади, ані не могли теж знайти ту засаду у своєму природньому розвитку.

* * *

в деяких фраґментах та архітектонічних прикрасах погоджується з характером української церковної архітектури — чи це не пізніші всякі додатки, та щойно після такого провірення комісією цілої справи, можна би приступити до чергових праць. Така комісія моглаб узяти на себе обовязок фахового продумання, як технічно переводити поодинокі конкурси згідно з нормами прийнятими в цілому світі, допомоглаб при конституванні фахового жірі, яке знову булоб незалежне і від комісії і від яких будь інших установ. Компетенції згаданої комісії малиб характер виключно дорадний.

І так щойно після архітектурного упорядкування нутра Собору можна би приступити до опрацювання загальних умов, оголошуючи прилюдний конкурс на проект іконостасу, в якому участь моглиб брати українськи архітекти й мистці.

Коли стане готовий уже іконостас, який своєю сильветою доповнить архітектурний вираз нутра Собору та надасть йому характер суто української святині, тоді аж можна буде приступити до оголошення конкурсу на поліхромію нутра Собору.

Для довершення цілости внутрішнього мистецького вигляду Собору, після виконання іконастасу та поліхромії, треба буде перейти до запроектування й виконання панікадила (павука), лавок навкруги пілонів, семираменного запрестольного свічника, хоругов, свічників перед іконостасом, плащаниці, риз, накриття на престіл, престолу для епископа на „горному сідалищі", окуття євангелії, чаш, кадильниць і т. д. Не маловажною є і справа камяної долівки, що своїм виглядом повинна дорівнювати архітектурній величі собору творячи однозгідну цілість та носячи на собі сліди традицій давнього українського мистецтва. Хто знає, чи не варто булоб запроектувати її для виконання технікою мозаїковою, беручи під увагу якнайпростіший матеріял, що є під рукою. Все це повинно бути виконане після проектів, здобутих дорогою прилюдних конкурсів.

Щоб закінчити упорядкування Гірки, належалоб перед нівеляційними земними роботами приступити до упорядкування зовнішнього вигляду будинків, що навкруги Холмського Собору.

Релігійно-мистецький характер Холмського Собору повинен стати зразком для всіх церков на Холмщині.

Тих декілька скромних завваг подаю до загального відома тому, що справа упорядкування української православного собору в Холмі є справою української мистецької культури.

За Гурток „Спокій":
Наталія Тищенко, Вячеслав Васьківський, Петро Холодний (син), Петро Андрусів, Микола Щербак, Петро Мегик.

Варшава, VII. 1940.

РОМАН ГУЧВАНОВИЧ

Леґенди турковицької липневої ночі

РЕПОРТАЖ З ТУРКОВИЧ.

II*)

Хай шумить вдовілля у народі, як цей зливний дощ в цю хмарну ніч напередодні турковицького свята, першого без арештів та побоїв, першого на волі. Може завтра блисне ясне сонце.

Та сонце не блиснуло.. Під дощем, по болоті їхали фірманки, йшли паломники, злітался молодь. Прийшли до Туркович, перший раз по стількох роках неволі, на ясний, просторий манастирський майдан і серцем до землі поприпадали. Жовто-блакитні прапори завіяли на височенних щоглах, затріпотіли на могутнім вітрі аж людиськам сльози з очей покотилися.

— Моцний Господи, Спасе, чого ми дочекалися!

Молодь увихалася на майдані, робила вправи. Молодь висипала на місці (розваленої гарячого 15 липня 1938 року) церковці, на цвинтарній горі, високу могилу. Не всі були вдоволені. І знову гірка увага: чи манастирська влада може і повинна бути невдоволена, що українська молодь ставить хрест на могилі, висипаній власними руками? Парадокси і встид, брак відваги і брак якогось пляну в обсаджуванні відповідних становищ відповідним людським матеріялом. А дощ іде і не перестає. В старій поуніятській церковці лине слово Боже. Шумить вітер з дощем на струнких пахучих соснах, похилились лани пшениці, похилився народ, довкруги святині. Не лякайтесь дощу, це дощ холмської дивної волі.

Високо стрільнуло полумя золото-червеної ватри на червенських валах, валах слави і волі. Кілька сотень народу і молоді заніміло на дикому вітрі слотнистого вечора під раменами хреста і тризуба. Високо понад головами, над тремтіннями ночі і жмутами червоних іскор лопотів прапор у княжих, споконвічних барвах. Тисячі молодих і старих, інтеліґентів та селян, холмщан, галичан, волиняків і підляшан стинули добровільно лавами на манастирській площі, щоб зорганізовано, у трійках, перейти розлогими і мокруватими лугами через Гучву на руїну Червеня. На Гучві несподіванка: нема мосту. Є кладка, мокра, небезпечна, розхитана. Хто молодший, жвавіший, моторніший перейшов кладку, або просто бродом, але старші люди мусіли лишатися з жалем по сей бік. Здавалось би дрібничка... А воно в нас все так. І орагнізатори є і критики і ті, що хочуть, щоб про них опісля в часописах якнайкраще написали. А мосту нема і треба лізти в болото, непотрібно, через дуричку.

ПРИ ВАТРІ І ПІД ЛИПАМИ

О. декан Малюжинський, відомий цілому українському громадянству відважний православний священик з Гриньок та околиці, посвятив високого деревяного хреста. Розляглися побожні і сумні мотиви парастасу. Олесь Самохваленко зі своїми неперевершними богородицями, як завжди, як тоді, коли ще не бувало на Холмщині таких великих громад українського забужного і засокальського паломництва, створив мистецьку, мельодійну оправу того дивного свята на буйному вітрі, на багнах, під наметом хмарної, дощевої ночі. Загомоніли слова проповіді і промов. Духовник перестерігав: не слухайте ворожих сил! Нема русинів, малоросів, червоноросів і руських, є один український, великий народ. Як дивно і як символічно! Як дивно, що на червенських княжих валах не станули в білий день, скажім по водосвятті, тисячі церковних хоругов з духовенством розспіваними хорами і як символічно, що на першому вільному святі Туркович мусимо вертати до старих відомих справ і наклепів. Вітер віяв могутньо і ніс слова багатьох ще інших промов і гутірок. Колись не можна було в Турковичах кричати так свобідно на ввесь голос. Колись у гурт народу й молоді, десь з глибин столоченої при святій землі маси грудей і голов падали важкі і пекучі слова: працюйте, не зневірюйтеся, перетрівайте, організуйтеся, будуйте власний оборонний вал! Тепер летять слова про велитенські мрії. Хтось хоче йти, хтось погрожує погонею за Вислу, ще хтось інший говорить про легку перемогу... Великі слова, крилаті фрази, за важкі, незрозумілі для народу. Зараз по одній такій промові звернувся до мене старенький всечесний отець діякон з тривожним запитом, чи це правда..

— А що саме, отче діякон?

— Кажуть — знаєте — шепнув, що сьогодні прийшли вже до Холму зза Буга, коні на Гірці поставили?!

З народом та щей холмським треба обережно. Ось промовив б. посол до польського сойму Любарський. Поволі популярно, розказав історію червенського історичного місця, згадав про Тишівці, тишовецькі славні чоботи. Це сподобалось; було реальне, правдиве, легке до спіймання ще не віддурманеним від многорічних наклепів розумам холмського селянина

— От вам, таке же слухайте (казали жінки і селяни) — той дедьо все знає, так якби вже коли тут бував...

Догоряла велика ватра, гомоніли бадьорі пісні, піднімалися вгору до хмарного неба темні рамена деревяного хреста. Коли то на червенських валах збудуємо велитенський мавзолей, манастир, чи високу кольону на славу і вічну память геройства і нашого тривання на Забужжі?

Пізно по півночі вертали люди під церковцю, де тимчасом правилися Служби Божі, неслися старосвітські релігійні співи і нарід шумів великим таємним гомоном розмов, леґенд і переказів. Багато леґенд на Холмщині, старих, покритих мохом і нових. Під мокрими липами, що обіймають звідусіль стару церковцю, можна було наслухатися цікавих новин і людських баламочок. Була колись на Холмщині Польща з „кракусами" і „секвестраторами" і не давала людям жити. „Кракуси пропали", „секвестратори" лишилися, а проти Польщі — як вже сказано — викрикують сьогодні найльояльніші колись „ксенжа пробощове". Щож, народ хоче послухати, як то воно бувало. Стає священик між народом, підносить руку і починає:

— Слава Україні й Ісусу Христу!

— Слава навіки — гремить народ і слухає жахливих вісток про суворі холмські ночі переляку і тривоги, про катування і знущання. Тема легка, тема вдячна, говорити можна багато. Отже не диво, що люди слухають, жінки поплакують, а врешті й слухати перестають і, присівши десь в кутку церковці (щоб не змокнути), переходять до актуальніших, цікавіших новин. Ось в Молодятичах за Пересоловичами сталася цікава подія. Молодятичі велике, свідоме село, мали колись церкву. Підпалила її у 1919 році злорадна польська рука в один вечір і в одну годину разом з двома іншими в сусідніх селах. Церкву в Заборцях де завтра — як говорять жінки — має бути перше в околиці весілля української учительки, врятувала тоді від пожежі австрійська військова сторожа; молодятинська святиня згоріла до тла. Тепер, коли дещо покращало, молодятинські люди рішили купити деревяну церкву в Матчі над Бугом. Рішили, зібрали гроші і поїхали цілим селом по дерево. Разом з іншими поїхав один поважний господар. Дорога йшла через село, де відбувався празник і поважний господар вступив там до свояків випити чарочку самогонки на здоровля і на краще виконання Божого діла. Випив, погостював, сів на віз і гайда доганяти фірманки, що поїхали вже далі. Нещастя хотіло, — вуличка в селі, якою проїзджав була вузька, а напроти їхав ровером німецький вояк. Господар хотів скрутити, вояк хотів виминути і нещасливо віхав просто на селянський дишель. Тррах!!! Біда. Селянин в мить зорієнтувався і чмихнув чимскоріше в городи. Коні, воза й упряж забрали німці. Згодом справа вияснилася, ранений вояк пішов до лічниці, »ляндрат« розглянув справу і звільнив селянина від вини і кари. Але поляки використали нагоду. По перше: зараз таки після випадку затримали всі фіри з деревом, яке треба було відвезти назад до Матча, по друге: пустили поголоску, що німецька влада не дозволить будувати церкви. Добре, що молодятинці не злякалися і справу довели до щасливого кінця. Одначе не завсіди у наших людей буває аж стільки посвяти і волі, щоб кермуватися власними бажаннями і розумом. Такі новини розказують побожні люди попід церквою; новини сумні і веселі, приємні і такі, що соромом палять лице. Багато їх, аж забагато. Як добре, що на наших селах доступні тепер для всіх часописи. Люди більше читають і контролюють все, що оббивається об їхні вуха. А дощ шелестить поміж листям пахучих лип. Вітер пахне живицею сосон. Пора спати.

З БЕРЛІНСЬКОЇ ПЕРСПЕКТИВИ

Ці останні слова пишу вже з Берліна. І тут, як майже в Турковичах: пахнуть липи на Байрішер Пляц, гуркочуть поїзди, прибігши з далекого світа; відпочиває по їдальнях і гостинницях народ. Чарівний, дикий місяць засміявся золотом над тафлями Курфірстендаму. Де моя Холмщина? Далеко на сході, малий кордонний крайчик землі над Бугом. Земля тривог і парадоксів, земля конфліктів і експериментів. На сіні в Турковичах в якійсь припадковій стодолі, де страшно капало за ковнір, і годі було заснути, зустрічний (також випадково) священик-мученик, що роками працював і терпів, а й тепер тихо і віддано працює, мав сумне, задумане обличчя.

— Що сталося, отче настоятелю, чому такі сумні?

— Ет! — махнув рукою

Ростуть нові сили на Холмщині, це правда. Але брак якихось метод на віддаль. Якісь надії без основ, якісь анонімні „наказя", якісь люди без знання терену.

— Але загально — кажу — отче парох, ситуація покращала?

— Очевидно, і кращатиме далі, лише треба поважних людей і поважної праці. Є в нас люди, що протягом одного дня по пять промов при різних нагодах виголошують. Є інші, що нарікають, на всезнайство галичан, але одночасно самі нічого не роблять. А тут праці по локті, а вороги звідтіль і звідсіль табунами.

Не переставав падати слотливий день турковицького свята. Хто міг втікав в якийсь сухий куточок. Не бракло й веселих моментів. Пішли ми з нашим редактором до „головної станиці". При вході здоровий парубок з жовто-блакитною кокардою. Заступив нам дорогу:

— Вам куди?

— Сюди, погрітися.

— Не можна, тут матушки з батюшками й інтеліґенція.

— Дуже славно і приємно, ми, добродію, з преси.

— Е, всі ви з преси, як з неба капає!

Але впустив, а добрі рученята милої попадянки дали велику шклянку незлої маслянки. В покоях відданого українцям дому „своя" атмосфера: батюшки з мокрими бородами, матушки в помоклих капелюхах і »рідна«, »мила, милозвучна« російська мова. Як за „хороших евлоґієвських времьон". „Нічево удівітельнаго", діждались свободи, денеде навіть повстають російські комітети без проводу і без членів. Ех, Холмщино, Холмщино, консервативна і парадоксальна!

Треба було нарешті вертати до дому. Малою залізничкою до Вербкович їхало багато сотень змоклих подорожників. Кондуктор сварився по польськи, кляв по московськи, не розумів по німецьки, але, що ніхто з кількох десятків українців теж не розумів ні слова по польськи — кондуктор сховав ґуберніяльні гроші до кишені й пустив усіх паломників ще в полі під Вербковичами, висісти з ваґонів. Між нами був і д-р Баран.

— Чуєте, сіпнув мене за руку знайомий селянин, — а чого то д-ра Барана не запросили на обід.

— На який?

— А той, що в Турковичах справляють.

Цікаве питання. Думаю, що д-р Баран не мав часу. А про обід довідався я вже точніше в дорозі до Варшави. Були на ньому представники влади, вибрані духовники, діячі, церковники й інші заслужені громадяни з різними важними титулами. Багато там промовляли про відомі речі, про Польщу і про валення церков. Це все мало назагал цікавило німців. Аж встав о. адміністратор і промовив: простими словами розказав про те, як малим хлопчиною носив каміння на манастирські церкви в Турковичах, що в них тепер загніздилися чужі черниці. І це німців переконало. Нічого дивного, було сказане конкретно і просто. Гості встали і негайно пішли оглянути всю площу і будівлі. Хто зна, може внедові

*) Гл. »Краківські Вісті« ч. 70.

З українського життя

КОНЦЕРТ СЯНІЦЬКОГО »БОЯНА« У КРИНИЦІ

В пятницю 12. липня ц.р. заїхав до Криниці на одинокий виступ хор »Боян« зі Сянока і дав у салі старого живця в год. 8. веч. концерт української народньої пісні. На вступі деклямував »Оду до пісні« Купчинського хорист Ст. Ганушевський. Деклямація віддана з чуттям і хистом, але теноровий голос у неакустичній салі та ще й під сильні звуки фортепянового акомпаніяменту, нажаль подекуди губився.

З цілого ряду народніх пісень М. Лисенка („Козаченьку, куди йдеш"; „На городі верба": „Час до дому час"; „Туман хвилями лягає" з опери „Утоплена"), Леонтовича („Ой, пряду, пряду": „Вишні, черешні"; „Дударик"), — Людкевича („Жовняр"), Кошиця („На вулиці скрипка грає") — найкраще виконані були: Лисенка „Час до дому, час", Леонтовича „Ой, пряду, пряду" і „Дударик", що дуже подобалося численно зібраним німецьким гостям.

Позатим заслужені оплески зібрав диригент хору проф. Михайло Іваненко за дуже добре вивчену власну композицію „Ой, посіяв мужик" — і за добре дібрану та гарно виконану вязанку пісень п н. „Вечерниці".

Окремо співали солісти. В перерві між двома частинами концерту співала Ліда Потюх (сопран) дві старі й завсіди нові пісні „Гандзя" та „Спати мені не хочеться". Під кінець співали солісти: Л Мацюк і Василь Матіяш. Перший, милий ліричний „сальновий" тенор у своїх настроєвих піснях „Лети павутиння" і „Минулі літа молоді", виявив широкий діяпазон голосу, але менше динаміки (може з огляду на неакустичність салі). — Другий соліст, Василь Матіяш, сильний і глибокий баритон, зеднав собі найбільше симпатії слухачів, співаючи дуже гарно, без заміту німецьку пісню „Майн Авфентгальт". Таксамо в другій пісні „Благословлю я вас, доли, низини, гори" — слідна солідна підготова й ерудиція, якої набрав п. Матіяш у Вищому Музичному Інституті ім. М. Лисенка у Львові підчас кількалітніх студій сольоспіву під проводом відомої нашої співачки Марії Сокіл та Улуханової. Направду жаль, що досі не виїхав п. Матіяш на студії закордон з матеріяльних оглядів. Тому бодай тепер не повинен Матіяш марнуватись по провінціяльних хорах і виїхати на дальші студії закордон.

Численний сяніцький хор (30 осіб) завдячує свою здисциплінованість дбайливому (аж до педантности) диригентові-композиторові проф. М. Іваненкові. Акомпаніював на фортепяні вправний пяніст інж. Б. Дрималик. Адміністрація в руках дир. Гриця Масника. Добре зробили українці знад Сяну, що приїхали представитись братам із західньої Лемковини, як працює та краще зорганізована східня Лемківщина, — але сьогодні варто б дати ще концерт бадьорих, стрілецьких, маршових, боєвих пісень, бо нинішній світ — це воєнний табор. Щоб, бува, не подумали німці, що ми і далі непоправні мрійники-фантасти, яким усміхається тільки садок вишневий, музика, вечерниці, млинок, ставок і ясен- місяць... Мрійливих пісень, таких як ця „Майн Авфентгальт", зокрема (о, лишенько!) Гайного — німці не люблять.

Маємо надію, що відомий і заслужений сяніцький хор „Боян" виступить ще з другим концертом у недовгому часі і в Криниці, додавши також декілька лемківських пісень. Конче теж давати концерт пополудні (а не вечором) і більш наперед розреклямувати, бо тоді була б ще більше виповнена саля слухачами, зокрема лемками з околиці, яких участь у таких імпрезах найбільш бажана.

(ЯрД.)

ГУРТКИ МОЛОДІ

По селах Криниччини основують Гуртки Молоді, що мали б зокрема на увазі національне освідомлення й тіловиховання. Спорт — це нині дуже важна ділянка й тому вся українська молодь на Лемківщині повинна вписуватись до Гуртків Молоді.

БІЛА ПІДЛЯСЬКА

ПОЛИНІВ ДОДЕРЖУЄ КРОКУ

Полинів — це невелике село на Підляшші, в 90 відсотках українське, решта це „перефарбовані" в 1905 українці, які перейшли на рим.-кат. обряд. Розговірна мова усіх мешканців села українська. Римо-католики вживають польської мови лише „про свято" і в розмові зі своїми малими дітьми. За панування „небіжечки" Польщі село жило так, немовби було завязане в мішку. Невидимими кордонами відрізане від інших етнографічних українських земель і центрів орґанізованого, активного життя, не знало село, що десь в далекій Галичині, рідний по крові і кості народ, в безнастанних змаганнях і боротьбі з поляками будує своє життя, орґанізується, творить і вдержує своїми силами рідні школи, що невпинно проходить тернистий шлях до великої мети, шлях позначений густо шибеницями і кровю найкращих своїх синів. У тому самому часі наше село, як і багато інших на Підляшші в німій покорі хилило голову перед розреклямованою „моцарствовістю" і без активної реакції дозволяло сідам запускати свої нечестиві пазурі у свою таки душу, плюгавити рідну мову, а на кінець руйнувати прадідівські святині. Свідомість своєї чисельної меншости й недостача національної ідеї з одного боку та скажені вибрики поляків з другого боку були тим обухом, що поступнево втискав місцевих українців у нетрі чужинецької „культури". Наслідком цього бачимо заник традиційних святочних і весільних обрядів, народньої ноші, рідної пісні, ну й слово „тутешні", як означення національної приналежности... Над відвічними українськими землями та їх власниками повисла загроза повного ополячення та загину української національної душі. Але поляки у своїй ревності, як звичайно, перебрали мірку. І повалилися до долу копули українських святинь, застогнала земля під руїнами церков, защеміло з болю здавалося завмерле серце, а уста посилали у слід новітнім варварам гнівні проклони. Скипіла від образи і нечуваного святотацтва українська душа. Народ ждав розвалу Польщі, просив у Бога кари на нелюдів, аж...прийшов вересень 1939 р. Детонаціям німецьких бомб прислухувалися люди як найсолодшій музиці воскресних дзвонів. У своїм корені здорова душа українського населення Полинова, освободжена з насильницьких пут, тепер непереможно рветься до росту. Полинівці віч на віч перший раз стрінулися з інтеліґентними людьми, що говорять їхньою мовою, мовою, що так завзято нею погорджували й осмілювали ляхи та росіяни. І забилися одним тактом розлучені й відчужені ворогами серця Полинівці побачили перед собою новий світ, нове життя. А за собою? Чад з розторощеного „моцарства"... І не без почуття гумору можна бачити лють польських недобитків з тієї причини, що українці не хочуть перефарбовуватися на ляхів! На відомі всюди фантастичні сплетні польської пропаґанди, Полинів відповів творчою працею. — Школу зорґанізовано в листопаді 1939 р. Дітвора своїх днів не змарнувала, як це ділялось передтим цілими роками в чужинецькій школі, а про успіх праці школярів свідчить „свято матері", получене з закінченням шкільного року. Сценічні вистави, деклямації і чудові рідні пісні у виконанні всіх дітей викликали в присутніх матерей сльози радости. Розспівані дитячі серденька знайшли відгомін у батьків, — і це є найвищою нагородою для учителя. — Одночасно з працею в школі почалася праця з дорослою молоддю на вечірних курсах. Писання і читання по українськи, безліч пісень, історія України, театральні вистави, концерти, реферати на актуальні теми, а також культурні товариські забави — отсе матеріял і програма довгих вечорів, що їх *перевела корисно* молодь Полинова. Тепер *молодь зорґанізована* у „відділі молоді" продовжує свою працю. В селі є теж коол. „Нове Життя", що вправді розвивається доволі слабо, з огляду на недостачу товарів у Більському Союзі, що чомусь дотепер не може, як то кажуть „витягнути ніг з болота". Люди відчувають недостачу шкільного будинку і Народнього Дому, над будовою яких мусять громадяни подумати, бо як людина без легенів, так село без цих станиць не може жити! „Нема села без болота", так і в нас. Є чорний дух в особі П. З., що старається руйнувати всі шляхотні починня села. Веде юдину роботу проти школи, кооперативи, дитячого садка, а цікавий ще тим, що підчас переселенчої акції руками і ногами випихав людей до „раю". Деякі з „раю" вернулися, але згаданий тип ще й тепер захвалює „рай" всім і вся. Одначе ніхто вже нині не дасться збаламутити таким чорним типам і всі, як один, обеднані великою національною ідеєю, йдуть назустріч **кращому майбутньому!**

РОМАНІВЩИНА

ПОСАДА ГОРІШНЯ І ВОЛТУШЕВА НАДРОБЛЯЮТЬ ВТРАЧЕНЕ

Забуте Богом село Посада Горішня віддалене 3 км. від міста Романова. Значна більшість тут поляків, коло 300 родин, чисто українських 20, мішаних 5. Перед війною школа — польська, всі учителі — поляки, костел під боком (в Романові-Живці) навіть релігії вчилися діти у школі попольськи, бо до парохіяльної церкви в Дошні 5 км. Проте ця горстка не загинула і залишилася вірною свому народові та твердо держалася своєї мови, віри і звичаїв.

Коли ж лише перейшла через околицю воєнна хвиля, ця горстка українців відчула, що дістала змогу жити своїм життям. З власної ініціятиви заснувала на спілку з українським населенням Волтушевої кооперативу „Зоря", що має 56 членів і розвивається чимраз краще та постачає своїм членам добірного товару. З радістю приняли мешканці Посади Гор. учительку українку, яка з початком травня ц. р. приїхала зорґанізувати українську школу. Всі українські діти відразу перестали ходити до польської школи, а цілими днями пересиджували в новій домівці та помагали вимітати, вичистити, вибілити, вишурувати та приладити все до науки, бо це ж була їхня власна школа, про яку перед роком і мріяти не могли. Коли оголошено вписи, відразу зголосилося до школи 70 дітей, бо і сусідня Волтушева зрозуміла, що в цей преважний для нас час годі жити без науки і, свої діти дуже радо посилає до української школи в Посаді Горішній, хоч вони мусять іти через високу, стрімку та лісисту гору. За шість тижнів науки діти змогли не тільки навчитись читати і писати по українськи, але і приготовитись до дитячого свята, що відбулося 30. червня ц.р. Свято випало надзвичайно вдатно. Діти виконали аж 14 точок: патріотичні пісні, деклямації, ритмічні вправи при звуках пісень, сценку „Малі козаки", інсценізацію „Розрита могила", а при кінці вся дітвора відспівала святочно національний гимн „Ще не вмерла Україна". Майже в очах усіх приявних можна було бачити сльози зворушеня і радости, бо це ж перший раз національний гимн гомонів свобідно в їхній рідній місцевости і його співали сердечно їхні діти. — Численно зібрані на святі батьки немов у нагороду дітям за ці радісні хвилини на дитячім святі, доставили 5 фір (з Посади і Волтушевої) дня 2. липня, коли то відбулася шкільна прогулька до Іванича. 58 дітей з обох громад зі своєю учителькою звиділи живець Іванич, весело бавилися і з гарними споминами вернулись аж під вечір до дому. — Як добре розуміють наші селяни вагу хвилини, вказує і те, що хоч пильна тепер робота в полі, радо посилають свої діти у віці від 14—19 літ на вечірні курси української і німецької мови та співу, що відбуваються у школі від 8—10 год. вечором. Ці курси свідчать про змагання нашого села до вищої культури, яка є запорукою кращої майбутности нашого народу. Дня 11. липня відбулися в школі в Посаді Горішній перші загальні збори кружка „Сільського Господаря", на які зійшлися 42 особи з Посади і Волтушевої. На зборах приступило в члени товариства 53-ох господарів і господинь. До Ради кружка ввійшли: Дмитро Сенюта голова, Ханка Дмитро заступник, Ілько Сенюта секретар, Максим Рудавський касієр та Федько Рудавський, Бучок, Дмитро Сенютка (юніор). До Контрольної Комісії ввійшли Мерецький Василь, Максимович Михайло та Іван Драгуз.

З ОРҐАНІЗАЦІЙНОГО ЖИТТЯ УНО В НІМЕЧЧИНІ

Події, які переживає світ від двох майже літ витиснули своє пятно й на житті українців. Важка, двацятилітня боротьба з польським окупантом дала досвід та створила нові духові сили. Створила тип українця, що його не манить вже спокій, але навпаки — він не терпить його. Тому новий еміґраційний елемент у свойому ядрі зберігає найздоровіші краєві первні і тому ясно, чому приємливі на його ґрунті загально-національні орґанізаційні форми і чому успішно йде *суспільна праця. В централі і в філії УНО в Берліні праця в повному розгарі. Ось кілька чисел, що найкраще її ілюструють. Під кінець 1937 р.* УНО начислювало 44 членів. За рік кількість членів зросла до 501; в 1939 р. до 2826. В 1938 р. засновано 10 філій, а в 1939 р. число філій зросло до 30, крім того творено гуртки, як підготовну стадію до орґанізування філій. В цьому році повстало таких гуртків 28, а 21 є в стадії орґанізування. УНО видає періодично свій орґан „Український Вістник" та постійними поїздками змінює звязок з філіями. Робить теж заходи у справі поширення преси, орґанізує постійно мандрівні бібліотеки, творить дитячі садки і т. п. Членство УНО сьогодні сягає понад 7000 з тим, що майже кожного дня напливають нові заяви. Свята, академії та імпрези відбуваються в більшости з ініціятиви Українського Національного Обєднання. Ось кілька даних, що дають погляд на інтенсивність праці УНО.

Б. МИРОНОВИЧ

—0—

вони цілковито вернуться у православні, українські руки...

Тепер сиджу на берлінському спортовому стадіоні і сміюся, як то мене по дорозі у Варшаві перестрігали, щоб сюди не їхати, „бо Берлін в міжчасі збомбардований англійцями". Пусте! Берлін живе і чекає наступу на Анґлію. Назрівають великі події на заході. Працює ґіґантна машина, полеться море крови, нещадно і геройськи падатимуть летуни в проваля смерти на прострілених, горіючих машинах. А Ти, маленька, — леґендами овіяна, надбужна, заслухана в трівожний стукіт свого змученого серця, Холмщино, працюй і не зневірюйся! Будуй дороги, основуй кооперативи, навчай дітей, стали характери, працюй з людьми, що ревно хочуть дати Тобі руку помочі. Не сумуй, не піддавайся великій тузі і не трать надій. Але не слухай демаґоґії. Це про тебе писав Твій невідомий поет:

Змінились ролі. Збуряніла слава.
Й мовчать ліси, пливуть річок відноги.
А на долонях плідних перелогів:
Холм, Грубешів, Замостя, Володава.

Тепер не будням — шпуйним дням ясніти,
Рахманний краю, земле невідлучна,
Задивлена в своє далеколіття,
Заслухана в тривожний шум з-над Гучви.

Колись і Тобі, рахманна княжа земле, загреміти воєнним сурмам.

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР.

ЛИПЕНЬ:

30. Вівторок — Марини мч.
31. Середа — Якинта, Еміл.

СЕРПЕНЬ:

1. Четвер — Мокрини.

— УКРАЇНЦІ ВАРШАВИ ДЛЯ ТОВАРИШІВ ЗБРОЇ. Українці Варшави в своїй більшости складаються зі старшин і козаків, які ще памятають минулі славні дні 1918 року, коли то разом плече об плече мандрували зі союзною тоді німецькою армією. Нині вже одинадцятий місяць, як багато з тодішніх товаришів по зброї в лавах своєї рідної великої німецької армії вдруге веде могутню боротьбу за свободу й безпеку свойого німецького народу й за створення нового життя в Европі. Тому саме в них таких важних хвилинах, українські комбатанти Варшави, разом з українським громадянством і під проводом свого голови Допомогового Комітету полк. Михайла Поготовка, всі як один добровільно стали до збірки металю, щоб хоч в такий скромний спосіб і в міру своїх еміґрантських сил допомогти німецькій армії на полі слави якнайскоріше довершити остаточну перемогу над ворогами людства. Зібрано по день 1-го липня ц. р. металю 1.172.40 кґ., що його передано президентові м. Варшави.

— СМЕРТЬ НА ЗАЛІЗНИЧОМУ ДВІРЦІ. Минулого четверга 25. ц. м. М. Вількош, збираючи вугілля на товаровому двірці у Кракові, дісталася під поїзд і згинула.

— ДВІ ЗАЛІЗНИЧІ КАТАСТРОФИ В ІТАЛІЇ. З північній Італії трапилися дві залізничі катастрофи, що потягнули за собою кілька вбитих і багато ранених. І так недалеко Кастельдарме зударився вантажний поїзд з особовим. Три особи вбиті 10 ранених. Друга катастрофа трапилася на двірці у Тревісо де поїзд наїхав на льокомотиву. Один залізничий урядовець вбитий, 47 осіб ранених.

— БЕЗРОБІТНІ В БЕЛЬҐІЇ. З кінцем червня цр. в Бельґії начислювано приблизно 500.000 безробітних, з того 100.000 лише в Антверпен. Тепер з кожним днем вертаються втікачі і здемобілізовані вояки бельґійської армії. Бельґійський уряд намагається всіми способами припинити дальший такий розвиток. Отже передусім заборонено в цілій Бельґії навіть найменшу звижку цін, а тепер вже систематично урухомлюють всі фабрики, що їхню працю підчас війни припинено, а знищені війною відбудовують. Велике число бельґійських безробітних вже теж має змогу виїхати на працю до Німеччини, що у великій мірі удогіднює мала віддаль до промислових німецьких теренів у Рурщині. В перших двох тижнях липня віїхало до Німеччини вже понад 40.000 бельґійських безробітних, а дальші виїзди приготовляють. Велике запотребування робітників у Німеччині влекшує у великій мірі розвязку проблеми безробіття в інших краях, заки відносини в них унормуються.

— ГРОШІ В БЕЛЬҐІЇ. Великі бельґійські банки й концерни основали тепер новий бельґійський емісійний банк, з капіталом 150 міліонів франків. Цей банк має полагоджувати всі грошеві справи, передусім уповноважений друкувати нові нобли бельґійських франків, що в окупованій Бельґії є леґальним платничим засобом. Цю чинність контролює окремий комісар національного банку.

ДО УКРАЇНСЬКИХ ЛІКАРІВ!

Український Центральний Комітет взиває всіх лікарів українців на терені Ґенерал-Ґубернаторства подати свої адреси та найважніші персональні дані на адресу: Український Центральний Комітет у Кракові, вул. Зелена ч. 26, м. 5.

В. Кубійович, Провідник У. Ц. К.
А. Мудрик, діловий керманич.

ДО УКРАЇНСЬКИХ АДВОКАТІВ!

Усіх Вп. Товаришів - адвокатів прохаю в їх власному інтересі подати мені як найшвидше свої точні адреси.

Д-Р СТЕПАН ШУХЕВИЧ,
Краків, вул. Вельополе 9, м. 4.

КОМУНІКАТ.

Український Допомоговий Комітет у Кракові, вул. Яблоновських 10/12, подає до відома, що черговий транспорт жінок і мущин до фабрик Сіменса у Берліні відїде в пятницю 2. серпня ц. р. в 6. год. рано. У Кракові треба бути найпізніше в четвер 1. серпня 1940, пізніші зголошення не будуть важні.

Краків, 29. 7. 1940.

За Український Допомоговий Комітет:
в з. реф. праці: І. Яцишин.

Посмертні згадки

Дня 9. червня 1940 р. в Нойфурті б. Амстетену в Австрії у бурхливих нуртах ріки Ібс згинув

ТИМКО ПОЛОВИЧ

ур. 1. грудня 1917 р. в селі Желехові Малім, повіт Камінка Струмілова. Віддав своє молоде життя, рятуючи двох приятелів, що потопали. Цей геройський вчинок, ця посвята це найкраща характеристика Покійного — одиниці, що заедно боролась за справу, пройнята вірою, запалом та вірна ідеї. Цей молодий надійний орел, вилетівши з рідного гнізда не повернувся до нього, щоб знову станути до праці. Траґічна смерть захопила його у далекій чужині. На сільському цвинтарі у Фершніц спічне сном вічним, присипаний нерідною землею. Нехай же ця земля легкою буде Йому, нехай присняться кращі сни „про долю, волю вітчини"! Може у снах тих побачить те, чого не судилось побачити на яві.

ВОЛОДИМИР СОЛТИС

згинув траґічно у фабриці в Берліні 26. червня ц. р. Покійний належав до найкращих одиниць нашої надійної молоді, заслужений працівник і невтомний діяч у важких днях народніх змагань. Вічная память залишиться по Ньому.

Зі спорту.

УСК »СЯН« ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ВИСТУПУ У КРАКОВІ

Приготовляючись до важких змагань у Кракові з нім. дружиною »Люфтваффе Спортферайн« розіграли обі дружини УСК »Сян« дня 7. липня ц. р., в год. 17. пополудні на грищі місцевого »Ґренцшуцу« мячеві тренінґові змагання. Гра обох дружин була дуже гарна і цікава. Тому, що це були тренінґові змагання, провідник секції Л. Лозинський рішив напад І. дружини пересунути до II. дружини, а напад II. дружини пересунути до І. дружини. Інші формації залишилися на своїх давніх місцях.

По прегарній та завзятій грі виграла дружина »синіх«, себто II. дружина. Гра почалася сильним темпом, що нагадувало темпо мистецьких дружин. У тому часі хвилинами переважала дружина »червоних« і добула двоє воріт зі стрілу Турка та Красника. »Сині« отрясаються з переваги та добули одинокі ворота, після чого гра стала рівнорядною. Стан 2:1 на користь »червоних« залишився до половини гри незміненим. По половині грачі дещо змінились на своїх місцях У другій половині гра більше цікавила публику Атаки з обох сторін чергувалися за атаками Обидва воротарі мали повні руки роботи Пописувався відомий Гуцул та добрий Зелез. Одначе не витримали сильних атак на свої ворота й мусіли кількакратно капітулювати. Сильні атаки на ворота приносять у кінцевому висліді 6 воріт. Під цю пору сильну перевагу мала дружина »синіх« Одначе атаки знаменито видержав добре диспонований О. Федорович. Всежтаки в короткому часі сходить із грища; за ним сходить контузований Гуцул. Відтоді гра тратить на вартости та скінчилася загальним вислідом 7:4 для дружини »синіх«, себто II. Сяну. Найкращими на площі були: Кліш Ю., Зелинський, Суський, Гуцул, Гринишин, Федорович, Турко І., Дигдалевич, Навроцький та Красник. Турко І. був тим разом слабший, а Дутко у другій половині гри з браку тренінґу ослаб. Дебют молодих грачів випав добре. Суддював добре проф. Губарів. Видців замало.

Ма-ро

НА ПЛОЩІ »ҐРЕНЦШУЦУ«

Біля залізничного мосту над самою границею лежить у Нім. Перемишлі спортова площа. Давніше була вона власністю польського клюбу Г.К.С. »Чувай«, тепер є власністю »Ґренцшуцу.« Спочатку вправляли там лише самі німці, опісля за дозволом комісаря Берґера можуть з цієї одиноко відповідної площі користати також і українці. З розвитком та урухомленням діяльности УСК »Сян« віджило спортове життя і в цьому чисто спортовому товаристві та в інших товариствах, хоч плекання спорту є їх побічним завданням На цій площі можуть українці спільно з німцями користати з приємностей І так спортова площа »Ґренцшуцу« стала одиноким найважнішим місцем та осередком спортового життя німців і українців у Нім. Перемишлі. Тут відбуваються в неділі та свята мячеві змагання, відбиванка та кошівка. Тут тренують теж змагуни. Тут відбуваються показові їзди наколесників, вправи вільноруч та атлетичні вправи в бігах, скоках та стусанах кулею, ратищем та диском. Тут збирається молодь, щоб на свіжому воздусі провести вільні хвилини та при помочі руханки й вправ стати дійсно здоровими членами своєї нації. Ця спортова площа стала в останньому часі осередком ще однієї ділянки спорту: ситківки. Заходами УСК »Сян«, головно членів товариства проф. Красника, дир. Сенечкової та рухливого Л. Лозинського урухомлено побіч інших істнуючих вже секцій спочатком цього місяця і ситківкову секцію. Заходом вище згаданих осіб та ще інших членів ситківкової секції урухомлено на днях хвилево нечинний один корт. Провідником ситківкової секції УКС »Сян« вибрано проф. Красника його заступницею дир. Сенечкову. Під знаменитою учительською рукою проф. Красника відбуваються час від часу тренінги гри в ситківку, виключно для членів секції, що ще не вміють грати.

На одних із останніх сходинах рішено, що кожний член ситківкової секції мусить мати до гри свою ракету та мячики. І тоді кожна партія гри для членів ситківкової секції безплатна. Своїх ракет новооснована ситківкова секція УСК »Сян« покищо не має. Секція може позичити на гру лише членам власні тенісові мячики за мінімальною оплатою. Оплата за одногодинну гру для нечленів 1 зол. Із корту можуть користати лише українці та німці. Ситківкова секція розвивається з дня на день у скорому темпі та приєднує собі щораз то нових членів зпоміж старшого та молодшого громадянства. Секція має уже тепер біля 25 членів. У найближчих тижнях відбудуться вже клюбові змагання у ситківці. УСК »Сян« повинен подбати теж про урухомлення інших секцій, що їх досі не урухомлено та згуртувати в них молодь та старших обох полів.

Ма-ро.

Листування Адміністрації

Вп. Евген Вербовий — Міґенгавзен: Готівку 8 зол отримали — часописи висилаємо

Вп. Іван Беневич — Суходіл к. Варшави: Гроші отримали — часописи вислали додатково від 1. липня ц. р.

Вп. Юрій Варський — Байде: Картку Вашу отримали — часопис висилаємо дальше. Гроші в нім. марках вишліть до УНО в Берліні.

Вп. Оріщак Мартин — Рікінґен: Ваша передплата за „К.В." є вирівнана до кінця червня ц.р., з тим, що 40 сот. остало ще на липень ц. р.

Вп. Козак Павло — Ошіц: Запитуєте в який спосіб переслати гроші за передплату »К. В.« Про це докладно написано на останній сторінці кожнього числа »К. В.« Щодо Вашої зміни праці то зверніться в тій справі до Українського Комітету в Кракові, вул. Яблоновських 10/12.

Вп. Йосиф Гарчай — Тінґен: Як вислати гроші на передплату »К. В.«, про це написано на останній сторінці кожного числа К. В.

Вп. Оринчак Дмитро — Фрайнштадт: З отриманих зол. 10.— почислили ми за оголошення зол. 4.—, а зол. 6.— на передплату К. В. з тим, що ще належалось би доплатити за липень ц. р. 1 зол.

Вп. Пашко Василь — Церанів: Учительський квестіонар прошу вислати на адресу Краків — Зелена 26. м. 11.

Вп. Коцупер Іван — Бібер: Гроші отримали, передплата вирівнана до кінця жовтня ц. р.

Вп. Любічанковський Павло — Лябес: Адреса ч. Теодора Саула нам невідома.

Дрібні оголошення

Комісарська Управа Фірми Краків, Ринок число 30.

ЯКІВ ҐРОС

поручає українській клієнтелі порцеляну, кришталі, лямпи

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Старшини, підстаршини й козаки 6-ої Стрілецької дивізії відгукніться на адресу: Гриць Запара, Krakau, Orzeszkowa 7.

КОПЕНГАГА. В. П. Д-р М., бувший Кореспондент »Нового Часу« в Данії. Подайте Свою адресу до »К. Вс. Вітаю Вас! П. С-ий. 6-?

АДВОКАТ
ЯРОСЛАВ ГРИНЕВИЧ
відкрив свою канцелярію
в ГРУБЕШОВІ напроти пошти.

НІМЕЦЬ
пошукує вчителя української мови. Зголошення під „Навчання ч. 640" просить слати до адміністрації »Кр. Вістей«. 2—2

Хто знав би адресу м-ра ОСТАПА БЛОЩАНСЬКОГО, хай подасть ласкаво вістку до „Кр. Вістей" під „Пильно". 782 1-2

Хто знає місце побуту моїх братів — Василя та Григорія прошу подати вістку на адресу: Петро Брездень. Stalag X A. Gefangennummer 4439 765 1-1

Речинець надсилати матеріяли до „Таборового Календаря-Альманаха" продовжується до 20. серпня ц. р. включно. Друзі таборовики, зголосіть негайно свою участь у памятковій збірці! N. Kornijenko. Watenstedt 1., Lager XI. — 298 78 1 2

Самостійний купець, нежонатий, шукає помічниці в праці та товаришки життя — українки. З охочою панночкою радо навяжу переписку, а фахова може дістати платну працю. Зголошуватись до „Кр. Вістей" під ч. „772". 772 1-2

Марійка, Галька та решта, відізвіться! Від 5. VI. по цім боці. Олександра Ставнича, Litzmanstadt, Pulvergasse 4. 779

Робітня жіночих і дитячих одягів при таборі Українського Комітету в Кракові під управою Сальомеї Дроздовської виконує замовлення скоро й солідно. Краків, вул. Льоретанська 18. I. 780 1-2

Друзі зі села **Підгайчики, пов. Перемишляни,** відізвіться на мою адресу: **Пилип Хомів,** Stalag XX.A (5). Gesangennummer: 2710 771 1-1

Хто знає місце побуту **Д-ра Романа та Марії Бойкевичів,** що ще в грудні м. р. мешкали в Присусі біля Опочна, хай подасть вістку до Адм. „Кр. Вістей" для Остапа О. 781 1-3

Увага! Вербівці, відізвіться! Osyp Panasiuk. Nanndorf b. Eilenburg. Bezirk Halle. 791 1-2

Приятелям і Знайомим подаю мою адресу: Іван Хилюк із Хирова, пов. Горохів, тепер: Schneldorf Mfr) Lager 4. 792 1-2

Друзі з села Незнанова, пов. Камінка Струмілова, відізвіться на адресу: **Михайло Парій,** Nieder-Eschbach, Frankfurt o/M. 793 1-1

Доброго різьбаря приймемо зараз до праці. Зголошення: фірма »Бескид«, Краків, Сенкевича ч. 2., м. 5. 790 1-2

Доставляємо з власної фабрики
Удосконалені машини
до цементових виробів.
Продажа. Цементові фарби.
Цінники. Проспекти — на бажання.
Торговельно-Промисловий Дім
„МАШИНОБЕТ"
Краків, Кроводерська 4., партер.
Вагонова продажа Портлянд-Цементу з фабрик Горішнього Шлеська.
795 1-3

„Küche und Heim"
:-: Inhaber Bruno Galuszka :-:
Гуртівня кухонного приладдя
ЕМАЛІЯ
АЛЮМІНІЙ
СКЛО
ФАЯНС
ПОРЦЕЛЯНА
Краків, Agnesgasse 2.
579 8-25

Технічне знаряддя найдешевше купиш
у фірмі **„ЗЕНІТ"**
КРАКІВ ВЕСТРІНГ ч. 6.
Українська Комісарська Управа.

Українці купують
порцеляну
скло
кришталі
у фірмі **ЯКІВ ДІНЕР**
Краків, вул. ШЕВСЬКА 20.
Treuhänder — Paul Schwarz

Гуртівня шкіри
ф-ми КІНСТЛЄР і Сини
Краків, вулиця Дітля ч. 44
в Українській Комісарській Управі — поручає
шкіри різного роду — тверді та мякі.
Продажа тільки на картки.

Косметика та перфумерія
Гурт і деталь
I. Мінґельґрін
Краків, вул. СТРАДОМСЬКА 10. 720 1—10
Замовлення українських клієнтів із провінції полагоджуємо швидко та ввічливо. КОМІСАРСЬКА УПРАВА

УНІВЕРЗАЛЬ
усякого рода
БУДІВЕЛЬНІ МАТЕРІЯЛИ:
цегла, цемент, папа, дахівка, цементово-азбестові плити „Етерніт", кафлі, тростинові мати, тер, асфальт, вапно й т. п. — ВАГОНОВО ТА ДЕТАЛЬНО.
Краків, вул. Старовісльна 28. Тел. 129-37.
179 1-20

Комісарська Управа Фірми
РУБІНШТАЙН І РАЙНЕР
складниця шкіри (мякої та твердої)
Краків, вул. Дітля 61.
Продажа тільки на картки.

„ВІПЛЯ-ДРУМ"
Лябораторія Дентистичної Протетики
виконує праці в металі Віпля й Вітакум
„Віпля-Друм" постачає всякі дентистичні артикули.
Висилка на провінцію за післяплатою.
„Віпля-Друм" — КРАКІВ, ФЛЬОРІЯНСЬКА 55. Тел. 202-81.
947

Українське Видавництво у Кракові
має на складі і продає такі видання:

1) **Історія України — в німецькій мові**
написав *Др. Б. Крупницький*

Geschichte der Ukraine
von Dr B. Krupnyckyj
mit 4 Karten im Text, Verlag Otto Harassowitz—Leipzig.
Книжка видана на гарному папері, у великому форматі, 320 сторінок друку, оправлена ціла в полотно — ціна 15 зл., пересилка 1.20 зл.

2) **Німецько-Український Словар**
уложила *Г. Наконечна.*

Deutsch-Ukrainisches Taschenwörterbuch
bearbeitet von H. Nakonetschna
Verlag Otto Harassowitz—Leipzig
Книжка оправлена в полотно, ціна 10 зл., оправлена в картон 8 зл., пересилка 1 зл.

3) **Підручник навчання української мови для німців**

Lehrbuch der Ukrainischen Sprache
von Dr J. Rudnyckyj
Verlag Otto Harassowitz.
Є це єдиний дуже добре опрацьований підручник навчання української мови для німців. Ціна в картон. опр. 8 зл., пересилка 1 зл.
Повищі книжки висилаємо за попереднім надісланням належитости.
Книгарням нормальний рабат.

„УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО"
Краків, Кармелітська 34.

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол., 1/12 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини I шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
ПЕРЕДПЛАТА »Кр. В.«: Цінник передплати поданий на першій сторінці. Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередну адресу.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.
ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату чи книжки з Генерал-Губернаторства належить посилати переказами або чеками нашого видавництва PSch A Warschau Nr. 2.143. З Німеччини на адресу: „Ukrainische Nationale Vereinigung" Berlin W. 50. Ansbacherstr. 15. З Протекторату на адресу: „Probojem".Praha XIV-65 post. schr. 3.— Курс 1 нім. марки 2 золоті. При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші.

За Редакцію відповідає начальний редактор Л. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Кармелітська 34, II. Телефон 230-39
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.

Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil; Hauptschriftleiter L. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Karmeliterstrasse 34. II. Fernsprecher 230-39. Druck: „Nowa Drukarnia Dziennikowa", Kommissarische Verwaltung. Krakau. Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher. 102-79